

1 marca

Narodowy dzień pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

W hołdzie Żołnierzom Wyklętym – bohaterom antykomunistycznego podziemia, którzy w obronie niepodległego bytu Państwa Polskiego, walcząc o prawo do samostanowienia i urzeczywistnienie dążeń demokratycznych społeczeństwa polskiego, z bronią w rękę, jak i w inny sposób, przeciwstawili się sowieckiej agresji i narzuconemu silą reżimowi komunistycznemu.

Treść preambuły do ustawy, na mocy której dzień 1 marca obchodzony jest jako Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych

Jedną z cel na terenie więzienia mokotowskiego przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Po 1945 r., w okresie terroru stalinowskiego, więzienie znajdowało się pod nadzorem, najpierw NKWD, a następnie MBP. Więziono tu, bestialsko torturowano i zamordowano wielu więźniów politycznych i żołnierzy podziemia niepodległościowego. Wśród nich byli m.in.: gen. August Fieldorf „Nil”, rotm. Witold Pilecki, mjr. Zygmunt Szendzielarz „Lupaszka”, płk Aleksander Krzyżanowski „Wilk”, płk Franciszek Niepokólczycki, ppłk Łukasz Ciepliński „Pług”, płk Jan Mazurkiewicz „Radosław”, mjr. Hieronim Dekutowski „Zapora”, mjr. Stanisław Skalski, kpt. Kazimierz Moczarski, Kazimierz Pużak, Władysław Siła-Nowicki. Od 2016 roku mieści się tu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

MIESIĘCZNIK ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ

BIULETYN informacyjny

marzec 2024

Rok XXXIV Nr 03 (407)

ISSN 233-8567

Śródmieście Północne. Powstańcy przy wylocie ul. Czackiego na ul. Świętokrzyską z bronią zdobytą po zajęciu gmachu komendy policji na Krakowskim Przedmieściu.

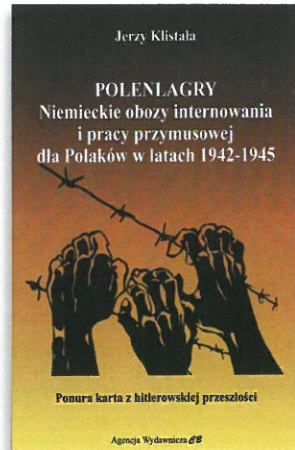
... Halo! Tu serce Polski! Tu mówi Warszawa!
Niech pogrzebowe śpiewy wyrzucą z audycji!
Nam ducha starczy dla nas i starczy go dla Was!
Oklasków nie trzeba!

Żądamy amunicji!

BIULETYN INFORMACYJNY ARMII KRAJOWEJ

MARZEC 2024 Nr 03 (407)

foto: Joachim Joachimiuk / MPW / Mikołaj Kaszmarek Kołbe Przeron

Jerzy Kłistała
Polenlagry. Niemieckie obozy internowania i pracy przymusowej dla Polaków w latach 1942-1945
Agencja wydawnicza CB, Warszawa 2024

Opracowanie znanego historyka śląskiego Jerzego Kłistały wypełnia istotną lukę w poznaniu losów dużej grupy Polaków poddanych długotrwałemu prześladowaniu przez Niemców. Dotarł on do materiałów ze śledztw prowadzonych przez Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, której prace kontynuuje obecnie Instytut Pamięci Narodowej. Są to zeznania byłych więźniów obozów internowania i pracy przymusowej utworzonych przez Niemców na terenie Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego.

W obozach tych, założonych w 1942 roku, przetrzymywano bez wyroku, bezterminowo rodziny polskie z terenów Żywiecczyny, Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego. Panował w nich rygor podobny jak w obozach koncentracyjnych, racje żywnościowe były głodowe, brak było pomocy medycznej i lekarstw. Obozy były otoczone drutem kolczastym i pilnowane przez żandarmów niemieckich. Więźniów zmuszano do pracy bez wynagrodzenia w okolicznych fabrykach lub w gospodarstwach rolnych. Obowiązek pracy dotyczył także dzieci powyżej 10 roku życia. Osoby niezdolne do pracy z powodu wieku czy złego stanu zdrowia Niemcy wywozili i ślad po nich zaginął. Dokumentacja tych obozów została przez Niemców zniszczona pod koniec wojny, dlatego nie wiadomo, ile osób w nich przetrzymywano. Ostrożne szacunki mówią o 20-30 tysiącach. Nie jest znana liczba ofiar, ale na pewno było to kilka tysięcy zmarłych z powodu chorób i braku pomocy lekarskiej.

Należy podkreślić, że żaden organizator tych obozów, ich komendanci i strażnicy nigdy nie stanęli przed sądem i nie odpowiedzieli za swoje zbrodnie. Znane są nazwiska tylko niektórych z nich, ponieważ władze niemieckie zadbały pod koniec wojny o zatarcie śladów tych przestępstw. Załogi obozów razem z częścią więźniów ewakuowały się na zachód przed zbliżającym się frontem, paląc i niszcząc wszelkie dokumenty. Za wykonaną pracę więźniowie nie otrzymali nigdy żadnego wynagrodzenia bądź odszkodowania. Wiele rodzin aresztowanych i wywiezionych do obozów straciło swoje gospodarstwa lub mieszkania wraz z całym mieniem. Po wojnie wielu byłych więźniów nie miało dokąd wrócić, ponieważ ich majątek był zniszczony lub rozkradzony. Odszkodowania za to także nigdy nie zostały przez Niemców wypłacone.

Prezentowanych w książce J. Kłistały faktów dziś nie zna ogromna większość Polaków, z wyjątkiem mieszkańców Górnego Śląska i Żywiecczyny. Jego praca ma w znacznej mierze charakter pionierski. Jest ona ważkim argumentem wspierającym starania rządu polskiego o uzyskanie od Niemiec odszkodowania za zbrodnie popełnione na narodzie polskim podczas II wojny światowej. Przetrzymywanie ludności cywilnej w obozach internowania i zmuszanie jej do wykonywania pracy przymusowej w świetle prawa międzynarodowego jest zbrodnią przeciwko ludzkości, która nie ulega przedawnieniu. Niemcy nigdy nie rozliczyli się ze zbrodni popełnionych podczas II wojny światowej, którą wywołali wspólnie i w porozumieniu ze Związkiem Sowieckim. Obecnie nie ma możliwości postawienia przed sądem bezpośrednich sprawców niemieckich zbrodni dokonanych na narodzie polskim, ponieważ już nie żyją. W tej sytuacji Niemcy, które są prawnym spadkobiercą i następcą Trzeciej Rzeszy Niemieckiej, powinni zadośćuczynić za przestępstwa popełnione w imieniu państwa niemieckiego w latach 1939-1945 w postaci materialnej, tzn. w postaci wypłaty stosownych odszkodowań. ■

SPIS TREŚCI:

<i>Oprac. Red.</i> – Sztandar dla Dowództwa Wojsk Obrony Terytorialnej	1
80. ROCZNICA AKCJI „BURZA”	
<i>Andrzej Chmielarz</i> – Wołyń – sprawdzian możliwości współdziałania AK z Armią Czerwoną	3
PAMIĘĆ I TOŻSAMOŚĆ	
<i>Eugeniusz Sobczyński</i> – „Schronisko” – Służba Geograficzna Komendy Głównej Armii Krajowej (cz.2)	9
<i>Andrzej Borcz, Waldemar Natoński</i> – Ustalanie precyzyjnej lokalizacji zrzutowisk Armii Krajowej wskazówki metodyczne (cz.2)	16
<i>Mateusz Kwiatek</i> – Produkcja amunicji	26
<i>Adam Cyra</i> – Znak Polski Walczącej	30
<i>Adam Cyra</i> – Wykłęta z Oświęcimia	33
<i>Franciszek Zwierzyński</i> – Mińska „Noc św. Heleny”	34
<i>Jan Jarosz</i> – Filozof i żołnierz – Ryszard Siwiec (1909-1968)	36
KONTYNUACJA	
<i>Lesław J. Welker</i> – 1 marca w Okręgu Toruń	42
<i>Jerzy Bąk</i> – Awans na stopień podporucznika dla Pani Jadwigi Włodarczyk za działalność w AK i WiN	43
<i>Waldemar Brenda</i> – Obchody 82. rocznicy przemianowania ZWZ-AK w Pisz	46
<i>Adam Antonik</i> – 100 lat Tadeusza Bystrzyckiego	49
<i>Oprac. Red.</i> – Widowisko „I zawsze zwycięstwo musiało Ich być...” – dedykowane pamięci H. Dekutowskiego „Zapory”	50
<i>Marek Niedźwiadek</i> – ŚŻŻAK objął Patronatem Honorowym 5. Rajd Pamięci im. st. sierż. Walentego Waśkowicza ps. „Strzała”	52
<i>Anna Krupowicz</i> – XIII Wystawa Dolnośląskiej Rodziny Szkół im. Armii Krajowej i Bohaterów AK	54
ODESZLI NA WIECZNĄ WARTĘ	
<i>Lesław J. Welker</i> – Zdzisław Józef Jankowiak (1928-2024)	56
– Strz. Czesława Urszula Sielska, z d. Tarnawska, ps. „Nina”	59
NOWOŚCI WYDAWNICZE	60
AUTORZY marcowego „Biuletynu Informacyjnego”	
<i>Adam Antonik</i> – Prezes ŚŻŻAK Koło Obwodu Lubaczów.	
<i>Jerzy Bąk</i> – sekretarz ŚŻŻAK Okręg Radom.	
<i>Andrzej Borcz</i> – historyk regionalista, publicysta, autor monografii Obwodu SZP-ZWZ-AK Łańcut.	
<i>Waldemar Brenda</i> – dr., humanista, historyk, samorządowiec, publicysta, naczelnik Delegatury IPN w Olsztynie.	
<i>Andrzej Chmielarz</i> – dr. nauk historycznych. Specjalizuje się w najnowszej historii Polski, historii wojskowości, prowadzi badania w zakresie działalności AK i funkcjonowania struktur PPP.	
<i>Adam Cyra</i> – dr. nauk historycznych, pracownik naukowy Muzeum KL Auschwitz-Birkenau.	
<i>Jan Jarosz</i> – historyk, publicysta, działacz opozycji antykomunistycznej w czasach PRL.	
<i>Anna Krupowicz</i> – Sekretarz Oddziału Dolnośląskiego ŚŻŻAK.	
<i>Mateusz Kwiatek</i> – Pełnomocnik Koła 4 Pułku Piechoty Legionów AK Kielce, twórca Prywatnego Muzeum Wyposażenia Wojskowego 1939-1945 w Kielcach.	
<i>Waldemar Natoński</i> – poszukiwacz, odkrywca lokalizacji pola zrzutowego „Paszkot 2”, sekretarz Gminy Żołynia.	
<i>Marek Niedźwiadek</i> – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Patriotycznego „Ryngraf”.	
<i>Adam Ostrowski</i> – Wiceprezes Koła ŚŻŻAK w Piotrkowie Trybunalskim.	
<i>Wojciech Rakowski</i> – Prezes Zarządu Fundacji „Kotwica I Gryf” Koła Wrzeszcz Żołnierzy AK ŚŻŻAK.	
<i>Eugeniusz Sobczyński</i> – płk, dr, b. d-ca 6 SOG w Toruniu, potem Geografii Wojskowej, obecnie wykładowca na UMK.	
<i>Lesław J. Welker</i> – prezes Okręgu Toruń Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.	
<i>Franciszek Zwierzyński</i> – publicysta, Obwód „Mewa-Kamień”, Okręg Warszawa-Wschód ŚŻŻAK w Mińsku Maz.	